

ใบความรู้: การอ่านจับใจความสำคัญจากเทศนาโวหาร

ความหมายของเทศนาโวหาร

เทศนาโวหาร หมายถึง ท่วงทำนองหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อมุ่ง **สั่งสอน ชี้แจงเหตุผล อธิบาย คุณและโทษ** โดยผู้เขียนหรือผู้พูดจะเลือกใช้ถ้อยคำที่มีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเกิดความคล้อยตาม เห็นแจ้งในสัจธรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม

1. ลักษณะสำคัญของเทศนาโวหาร

- **มุ่งเน้นการสั่งสอนและชี้แนะ:** เนื้อหาจะวนเวียนอยู่กับเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม การทำความดี และคติธรรมในการดำเนินชีวิต
- **ใช้เหตุผลประกอบอย่างหนักแน่น:** กวีหรือผู้พูดจะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง "เหตุ" และ "ผล" เช่น การกระทำใดส่งผลดี (คุณ) และการกระทำใดส่งผลเสีย (โทษ)
- **มีความชัดเจนและแจ่มแจ้ง:** มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งจนยอมรับและนำไปปฏิบัติได้จริง
- **เป็นการสื่อสารที่มีชั้นเชิง:** มักมีการเลือกใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีศิลปะ และพิถีพิถัน เพื่อให้สารที่ส่งออกไปมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. องค์ประกอบที่เสริมสร้างเทศนาโวหาร

ในการเขียนเทศนาโวหารให้มีความน่าเชื่อถือ มักจะมีการใช้โวหารประเภทอื่นมาประกอบเป็น "โวหารเสริม" ดังนี้:

โวหารเสริม	หน้าที่และคำอธิบาย
 บรรยาย & พรรณนา	ใช้เพื่ออธิบายลักษณะ ข้อเท็จจริง หรือกระบวนการต่างๆ ให้เห็นภาพพจน์และเกิดอารมณ์คล้อยตาม
 สาธกโวหาร	(การยกตัวอย่าง) เป็นโวหารประกอบที่สำคัญที่สุด โดยจะมีการหยิบยกนิทาน เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ มาเป็นตัวอย่างสนับสนุนข้อคิดให้หนักแน่นและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น
 อุปมาโวหาร	(การเปรียบเทียบ) ใช้การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนและเข้าใจนามธรรมที่ยากให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

3. หลักการอ่านจับใจความสำคัญจากเทศนาโวหาร

1. ระบุประเด็นหลัก (คำสอน): หาให้พบว่าผู้เขียนต้องการ "สอนเรื่องอะไร" หรือ "ต้องการให้ผู้อ่านปฏิบัติอย่างไร"
2. แยกแยะเหตุผลสนับสนุน: สังเกตส่วนที่ชี้ให้เห็นประโยชน์ (คุณ) หรือข้อเสีย (โทษ) เพื่อเข้าใจถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียน
3. วิเคราะห์ตัวอย่างประกอบ: หากมีการยกตัวอย่าง (สาธกโวหาร) ให้ดูว่าตัวอย่างนั้นสะท้อนกลับมาที่คำสอนหลักอย่างไร
4. สรุปข้อคิดเตือนใจ: ประมวลผลจากคำสอนและเหตุผลทั้งหมดออกมาเป็นใจความสำคัญเพียงประเด็นเดียวที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

4. ตัวอย่างเทศนาโวหารและใจความสำคัญ

 ตัวอย่างจากพระราชดำรัส: "ชาติไทยเรามีภาษาของเราใช้เองเป็นสิ่งประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่า... ทุกคนมีหน้าที่จะต้องรักษาไว้"

- **ใจความสำคัญ:** หน้าที่ของคนไทยทุกคนคือการช่วยกันรักษาและใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เนื่องจากเป็นมรดกที่มีคุณค่าของชาติ

 ตัวอย่างจากคำสอนของพุทธทาสภิกขุ: "ทำอะไรก็อย่าทำด้วยความอยากมีอยากเป็น... แต่เราทำไปตามหน้าที่ของเรา... เพื่อให้หน้าที่นั้นสมบูรณ์"

- **ใจความสำคัญ:** การทำงานหรือการดำเนินชีวิตควรทำด้วยความสำนึกในหน้าที่มากกว่า ความทะเยอทะยานส่วนตัว

สรุป

การอ่านจับใจความสำคัญจากเทศนาโวหาร คือการ **ถอดรหัสคำสอนและเหตุผล** เพื่อค้นหาแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความเจริญทั้งทางกายและใจตามวัตถุประสงค์ของผู้สื่อสาร